

Mini-college 14, februari 2019

Augustín Malón en de deugden-ethiek

Vervolg van 'Ken uw klassieken'

Dr Frans E J Gieles

Voorwoord

Van Augustín Malón lezen we al in college 09, september 2018 over *The participating victim* (2009) en in college 13, januari 2019 over *Adult-Child Sex and the Limits of Liberal Sexual Morality* (2015). In beide artikelen schrijft hij, of lijkt hij te schrijven dat hij de genoemde contacten in bepaalde gevallen aanvaardbaar vindt; juister gezegd: dat hij de in de literatuur argumenten voor een universele veroordeling ervan onvoldoende vindt.

Nu bespreken we zijn artikel uit 2017: *Adult-Child Sex and the Demands of Virtuous Sexual Morality*; *Sexuality & Culture*; 21(1), 247-269, ofwel 'Seks tussen kinderen en volwassenen en de eisen van de seksuele deugden-ethiek', in zijn geheel te vinden op < <https://www.ipce.info/library/journal-article/adult-child-sex-and-demands-of-virtuous-sexual-morality> >.

Hierop heeft Tom O'Carroll een lang tegen-artikel geschreven. Het college zou geen "mini" meer zijn, als we beide lastige en omvangrijke artikelen in één keer bespreken. Daarom hieronder een Nederlandstalige bewerking van Malón's artikel met slechts een kort commentaar van mij erbij en de vraag om hier zelfs eens een poosje over na te denken. De volgende maand bespreken we dan Tom's artikel, waarna we in het boek van Seto van 2018 kunnen duiken.

Even repeteren:

Moraal = een set praktische regels over goed en slecht/kwaad; *ethiek* = het (wetenschappelijk) nadenken hierover, dus theorie hierover. Ethiek heb je in typen: *plichten-ethiek* = wat (niet) toelaatbaar is; *deugden-ethiek* = wat wenselijk is, gebaseerd op Kant (rationaliteit) en de pragmatici (= waar, dus goed is dat wat werkt). De een zegt: voor seksualiteit volstaat een algemene ethiek; nee, zegt de ander, daar heb je een specifieke ethiek voor nodig.

Empirisch = bewijsbaar door feiten-onderzoek.

Ik herhaal nog even dat *adolescense* in het Engels staat voor zowel de puberteit als voor wat wij de adolescentie noemen.

Nog een term: de *age of consent* is de leeftijd waarop seks wettelijk geoorloofd is.

Heel kort gezegd is zijn conclusie dat zijn vorige hierboven genoemde artikelen Weliswaar soms tot aanvaardbaarheid kunnen leiden, maar dat je deze kwestie ook moet bekijken vanuit de ethiek, en wel vanuit de deugden-ethiek en dat dit dan leidt tot de onaanvaardbaarheid ervan.

Samenvatting

Dit is een vervolg op mijn [= Malón] artikel van 2015. Nu wordt de kwestie onderzocht vanuit de ethiek, echter niet vanuit een *algemene* ethiek, maar vanuit een *specifiek seksuele* ethiek.

Dit leidt tot drie argumenten *tegen* seksueel contact tussen kinderen en volwassenen. Naast de vraag aan de ethiek over de *toelaatbaarheid* (*permissibility*) dient te worden aangevuld met de vraag naar de *morele wenselijkheid* (*moral desirability*) van deze contacten.

Inleiding

De drie in het vorige artikel (2015) besproken artikel tegen seksuele contacten met *jonge*, pre-puberale kinderen, waren: (1) Instemming, (2) Exploitatie en (3) Schade. Net zoals de liberale ideologie, aldaar besproken, die hier anders over denkt, baseren ook de tegenstanders zich op (a) een *belevings-filosofie* (*sensualist concept*), die seks *slechts* als geen genitaal plezier opvat, en op (b) het idee dat de ethiek in deze dezelfde kan zijn als die voor alle menselijke relaties, de *algemene ethiek* dus, in het bijzonder de *liberale* ethiek.

Van daaruit vinden sommigen deze contacten soms toelaatbaar omdat kinderen ermee in kunnen stemmen en er soms positief op terugkijken. Deze voorstanders zeggen dat deze contacten niet *inherent* immoreel zijn; ze kunnen ook ethisch neutraal zijn. Wel moet men er behoedzaam mee omgaan.

Malón herhaalt dan Goldberg's citaat waarmee hij zijn artikel van 2015 afsloot:

““Ik geloof dat dit [seksualiteit van kinderen met volwassenen] toch slecht is omdat het seksueel is.”

Malón herhaalt ook zijn eigen slotzin:

“Goldman kan hiermee wel eens een universele morele intuïtie mee verwoorden, die we beter niet over het hoofd kunnen zien.”

Het probleem hier is, zo gaat Malón nu verder, dat men denkt vanuit een *algemene* ethiek over wat wel en niet *mag*, maar de vraag overslaat of dit ook *gewenst* is.

Hiervoor moet men toch zien en erkennen dat seksualiteit *aparte morele eisen stelt*, in het bijzonder als er kinderen bij betrokken zijn. De argumenten ‘er is instemming’ en ‘er is geen schade’ zijn dan niet voldoende. In dit artikel wil ik de argumenten bespreken die zeggen dat deze contacten met *jonge* kinderen *altijd* veroordeeld moeten worden.

Hierbij baseer ik [= Malón] mij op een opvatting over erotiek als een zeer complexe en transcendente [= ‘de dagelijkse realiteit te boven gaande’] gebeurtenis, en op de vraag of deze contacten wel *moreel wenselijk* zijn.

Bij kinderen komt er immers ook opvoeding kijken, dus niet alleen morele *regels*, maar ook morele *idealen*. Hierbij schiet de plichten-ethiek tekort en faalt de belevings-filosofie over seksualiteit. Bedenk dat er ook sociale en therapeutische

aspecten bijkomen, al zeker in het onderzoek naar seksueel misbruik. Daar zit ook een ethische kant aan, bijvoorbeeld naar de vraag of ‘seksueel misbruik van kinderen’ als wetenschappelijk begrip bruikbaar is, en bij de vraag of pedofilie en hebephilie een mentale stoornis is. Hierbij kun je niet zonder ethiek, in het bijzonder niet om een *specifieke* ethiek voor seksualiteit.

Argumenten voor een specifiek seksuele ethiek

Bij seksualiteit kom je er niet met een plichten-ethiek (welk *gedrag* is *toelaatbaar?*). Je hebt er de deugden-ethiek bij nodig, omdat die ook vraagt naar de *intenties*, de *bedoelingen*, en wel van *twee* personen. Je moet weten wat ‘goede seksualiteit’ is, wat seksuele vervulling of voldoening is (*sexual fulfillment*) en dit kun je alleen formuleren vanuit een specifiek seksuele ethiek. Daarbij wordt bedacht dat er méér is dan alleen lust; er is ook een ideaal.

Hieronder bespreek ik drie met elkaar samenhangende typen argumenten die in deze discussie gebruikt worden.

(1) Perversie en obsceniteit

Het gaat hier om een basaal idee over wat bij seksualiteit *normaal en natuurlijk* is, dus ook over wat *abnormaal en pervers* is, iets dat bij de plichten-ethiek en de belevingsfilosofie niet gezien wordt, maar bij een bredere kijk op menselijke seksualiteit wel.

Ik richt mij nu op het begrip ‘normaliteit’, zoals dit door Thomas Nagel (1992) en Roger Scruton (1986) beschreven is.

Richard Nagel:

Seksueel verlangen is een uniek type verlangen: het betreft de verlangende en de verlangde persoon als geheel, niet alleen diens lichaam, maar *de persoon* in het lichaam, de *embodied person*. Dit verlangen is wederzijds, het vraagt naar ontmoeting, en wel via het lichaam, dus nooit (ja: *never*) alleen naar het fysieke plezier.

Dit impliceert dat er een, weliswaar ietwat vage, grens is tussen (a) normaal = wederzijds en de gehele persoon betreffend, en (b) pervers = niet idem idem, *zoals bij zeer jonge kinderen het geval is*.

Roger Scruton:

Deze noemt, langs dezelfde lijnen denkend, het pedofiele verlangen ronduit pervers, omdat de ander nog niet *als persoon (in reduced form)* ontmoet kan worden, omdat een kind *nog geen persoon kan zijn*, omdat het hiernaar nog onderweg is.

Immers, zegt Scruton, een *persoon* heeft zelfbewustzijn, continuïteit en verantwoordelijkheid, voorts gezag, echtheid en oprechtheid (*sincerety*), eigenschappen die een kind nog niet ontwikkeld kan hebben.

Dus, zegt Scruton, is wederzijdsheid niet mogelijk en dus is het pedofiele verlangen *intrinsiek* pervers.

Verwant hiermee is onze weerstad tegen *obsceniteit*, hetgeen inhoudt dat het seksuele contact alleen een lijfelijk gebeuren is en de ontmoeting als persoon zo niet plaats vindt. Een jong kind is hier nog niet toe in staat, noch met een volwassene, noch met een ander kind. Wij tolereren weliswaar, althans binnen zekere grenzen, bepaald seksueel gedrag tussen kinderen, omdat dit gedrag *de schijn heeft van* ‘normaal en natuurlijk’, en al een stapje is op de weg naar *echte* seksualiteit.

Wat hier speelt is niet een kwestie van leeftijd of overwicht, maar van normaliteit. Wat we normaal vinden is ‘de kinderlijke onschuld’ en ‘het nog maagdelijke kind’, alsook een bepaalde leeftijd, de *age of consent*, waarop echte seksualiteit mogelijk en aanvaardbaar is. Seksuele inwijding vóór die leeftijd is te vroeg en moreel onjuist. Zo bezien zijn kinderen dus wel seksuele wezens, maar slechts op een beperkte en specifieke manier, in ieder geval niet als echte = volwassen erotiek. Er is nog geen of niet voldoende wederzijdsheid en relatie. Zelfs een vroeg orgasme wijkt af van het volwassen orgasme.

Zoiets, zegt Malón nu weer, zeggen ook de meer liberale auteurs als Graupner (1999), Santfort (1987) en Schmidt (2002), sprekend vanuit een *algemene* ethiek.

(2) De seksuele relatie

Untermager vs *Wakefield* (1994) ...

... bestrijden het idee dat seks met kinderen *altijd* machtsmisbruik is en *altijd* schade brengt. Het kind kan er immers mee instemmen en er plezier aan beleven. Toch duiden zij die contacten als *moreel* niet aanvaardbaar. Deze stellingname stoelt op een opvatting dat seks meer is dan fysiek plezier. Reduceer zulk contact dus niet tot genitaal plezier, *want* dit *kan* leiden tot een type schade die niet empirisch is vast te stellen, maar die wel kan leiden tot een verkeerd begrip van seksualiteit, wat op zijn beurt kan leiden tot een onvermogen om zich intiem en emotioneel te binden aan een ander, en met die ander slechts instrumentele genitale contacten aan te gaan zonder innerlijk contact. Een kind zou moeten leren dat seks meer is dan genitaal contact, zodat het later niet tot *echte* erotiek zou kunnen komen en dus seksuele problemen krijgen.

Malón: Masters & Johnson zeggen net zoiets.

Thomas (2002) ...

... zegt op grond hiervan dat instemming van het kind als criterium niet voldoende is, *omdat* het jonge kind tot zo’n werkelijke wederzijds relatie nog niet in staat is. Het kind kan dus nog niet voldoen aan de *morele* eisen die gelden voor *alle* seksuele relaties.

Malón zegt dan:

Hoezeer de volwassene ook vervuld is van echte liefde en affectie, het kind kan die niet in dezelfde mate teruggeven.

Daarbij komt dat een kind geen kind blijft, dus dat de pedofiele relatie per definitie eindig is. Daardoor is het seksuele verlangen losgekoppeld van de *langdurige* seksuele liefde. De pedofiel verlangt niet naar het kind *als persoon*, maar slechts naar een persoon in een bepaalde fase van het leven, waarin het zich nog niet ontwikkeld heeft als persoon.

(3) Erotische neutralisatie en ‘uitgebreide’ incest

Het verbod op incest is universeel. Wie kinderen verzorgt en opvoedt dient erotisch neutraal te zijn. Laten we eens bezien waarom dit zo is.

Bij incest gelden de bezwaren (1) instemming, (2) exploitatie en (3) schade eens te meer.

Scruton:

Het morele probleem is dit: door hun natuur kunnen twee typen relaties, gezin en seks, niet samengaan zonder elkaar te vernietigen. Immers, gezinsleden hebben elkaar niet in vrijheid gekozen, iets dat bij seksuele relaties altijd het geval moet zijn.

Incest is, zegt Scruton, geen seksuele perversie maar een gezinsperversie die de gezinsverhoudingen vergiftigt, hetgeen ook voor de samenleving desastreus is. De opvoeding is er immers op gericht het kind te helpen los te komen van zijn ouders en als individu, persoon, de samenleving in te gaan. Ook vergt de opvoeding een zekere mate van hiërarchie, een scheidingsmuur tussen de generaties, die bij incest verdwijnt. Dus is incest, ook met oudere kinderen, obscene. Intimiteit binnen het gezin is acceptabel, maar nu net niet de seksuele intimiteit.

Malón:

Er zijn meer typen relaties die geen seksualiteit verdragen, hoe plezierig die ook beleefd kan zijn: op school, op het werk, in het leger, maar ook in vriendschap. Ouders kunnen nooit echt bevriend zijn met hun kinderen: hun verhouding is een andere.

Ehman:

Deze redenering gaat op voor *alle* contacten tussen volwassenen en kinderen: er past geen seks in. Immers, *alle* volwassenen dragen in zekere mate van verantwoordelijkheid voor en hebben een plicht tot bescherming van en de zorg voor het kind.

Iedereen voelt dit intuïtief aan. Alle samenlevingen, zo zeggen ons de antropologen, kennen de universele scheidingslijn tussen volwassenen en kinderen. Zij verschillen immers in de mate van ontwikkeling als persoon. Dus is een seksuele verhouding tussen hen ongewenst.

Er is een cultuur geweest die dit min of meer leek te accepteren, de Griekse, maar daar ging het om gerijpte pubers en adolescenten [“baardloze jongemannen” is de

klassieke uitdrukking, o.a. in de *Anabasis* van Xenophon – FG]. Ook was de opvoeding door de man vooral een training om een volwassen man te worden – die dan zijn eigen weg zal gaan.

Malón:

Als je alleen kijkt vanuit de belevingsfilosofie, dan zou je opvoeding en erotiek nog wel kunnen zien samengaan [als ‘de pedagogische eros’ – FG], maar deze blik is te smal en misleidend. Seks is meer dan die beleving.

Dus moeten we de claims van een libertaire instelling en de belevings-filosofie [dus Malón 2015! FG] verwerpen.

De wetenschap over misbruik en overtuigingen

We hebben nu gekeken naar de drie argumenten tegen seks tussen kinderen en volwassenen, vanuit een specifiek seksuele moraal die niet gebaseerd is op de beleving alleen, maar wel op de intentie van het seksuele verlangen en de daarbij behorende specifieke morele eisen. Laten we hier nog eens naar kijken, vooral naar de tegenstrijdigheden, om zo de gangbare moraal hierover in de Westerse samenleving te begrijpen.

Kortweg gezegd, zijn het niet alleen de argumenten (1) instemming, (2) exploitatie en (3) schade, die de samenleving hiertoe brengen, maar ook en bepaalde opvatting over seksualiteit als iets waardevols dat morele eisen stelt, die zeggen wat *moreel wenselijk* is. Dit is geen cultureel verschijnsel, maar iets dat dieper in het mens-zijn ligt.

Finkelhor (1979, What is wrong with ...):

Er zijn drie intuïtieve argumenten tegen deze contacten:

Deze vorm van seksualiteit is

- (1) *intrinsiek fout, want onnatuurlijk;*
- (2) te vroeg voor het kind, en
- (3) schadelijk voor de kinderen door seksuele traumatisering.

Malón:

Seksualiteit is hier gemedicaliseerd en ontdaan van de ethiek. Precies dit is ook het geval bij de term ‘misbruik’, het kernbegrip van de huidige discussie, o.a. in de wetenschap. Men beschrijft ‘schade’ als empirisch bewijsbaar, wat niet altijd het geval is, en men verzuimt het om de *morele* argumenten te overdenken.

Zo zijn de begrippen *perversie* en *obscentiteit* verdwenen in de (empirisch-) wetenschappelijke taal, maar ze bestaan intussen nog wel degelijk, terwijl ze geen plek krijgen in het *morele* begrip *seksuele integriteit*.

Bezien vanuit een specifieke seksuele moraal verdwijnen de argumenten (1) instemming, (2) exploitatie en (3) schade niet, maar krijgen deze een andere betekenis:

- (1) Instemmen met seks vereist meer dan andere typen instemming.
- (2) Exploitatie is ook het overschrijden van de grens tussen de generaties.
- (3) Schade impliceert hier meer dan wat klinisch/empirisch zichtbaar is, namelijk ook *morele schade*; het is ‘ontucht’ (*vice*) in plaats van ‘deugd’ (*virtue*).

Er is, ondanks enkele zeldzame culturele en tijdelijke uitzonderingen, toch een universele seksuele moraal die deze contacten met *jonge* kinderen verbiedt. Zo worden baby's wel eens genitaal gestimuleerd, maar dit is niet vanuit een verlangen naar of van de volwassene, dus niet wederzijds; het is simpelweg om het kind rustig te maken, dus aspect van de zorg, niet van seksualiteit. Bij seks tussen jonge meisjes en mannen geldt dit in feite als een huwelijk. Bij de Grieken ging het om geslachtsrijpe jongemannen, niet om seksuele inwijding.

Dit alles is een culturele variant op een toch bestaande universele seksuele moraal en de universeel bestaande scheidslijn tussen de generaties, waarbij het jonge kind nog niet gezien wordt als persoon, de volwassene wel, en de puber/adolescent daar tussenin als ‘wordend persoon’. Tegenwoordig wordt de kindertijd nog opgerekt, gezien het gaandeweg hoger worden van de *age of consent*.

De argumenten ‘perversie’ en ‘obscentiteit’ gelden dus eens te meer als het om *jonge* kinderen gaat, en pas gaandeweg minder tijdens de puberteit en de adolescentie, zij het nog wel met de nodige twijfel en ambivalentie. De verwerping op *morele* gronden heeft dan ook niet zozeer met de leeftijd te maken – we gunnen het kind wel enige seksuele ervaringen – maar met het *verschil in* leeftijd c.q. generatie, en de aard van de relatie, die niet én opvoedend én seksueel kan zijn.

De pedagogische dimensie

Vrijwel geen der auteurs, hierboven vermeld, heeft ingezien dat seksualiteit meer is dan genitaal plezier, noch ook verdedigd dat ‘seks is genitaal plezier’ een juiste visie is.

Primoratz (1999) stelt wel dat er meer is, namelijk een emotionele band.

De meeste auteurs zien wel iets als een ideaal, maar houden het bij de plezierige ervaring, zonder hier een conclusie aan te verbinden die ook grenzen en beperkingen impliceert. Dit ideaal, de juiste menselijke seksuele relatie die wederkerigheid kent, sluit wel bepaalde verhoudingen uit die zich *moreel* niet met seksualiteit laten verenigen, met name die tussen kinderen en volwassenen. Deze moraal is universeel en wordt van generatie op generatie overgedragen.

Bezien vanuit deze universele moraal, telt de instemming of het initiatief van het kind niet. Er komt meer bij kijken, met name een pedagogische dimensie. Hier is nog te weinig aandacht aan besteed. We moeten ons toch ook afvragen wat zo'n seksuele ervaring doet met de verdere ontwikkeling van het kind als persoon – met name wat het kind hierdoor *niet* leert, dus later zal missen.

De instemming met en dus de keuze van het kind voor seks met een volwassene is van andere aard en orde dan 's kinds keuze voor een haardracht of een stijl van kleding. Seksualiteit impliceert een keuze als hele persoon voor contact met een andere hele persoon. Hier is het jonge kind nog niet aan toe. Het kind zou dan leren dat het verlangen naar en het bereiken van genitale lust, met wie dan ook, voldoende is. Dit is niet zo.

Hier is even niet aan gedacht tijdens de seksuele revolutie en door de voorstanders van zulke contacten, namelijk dat menselijke seksualiteit toch iets anders en iets meer is dan welke andere keuze of welk verlangen dan ook, anders dus dan bijvoorbeeld honger en dorst of zelfs vriendschap. Seks is geen spelletje, het is heel wat meer.

Conclusie

Sluiten de twee visies op seksuele moraal, de algemene en de specifiek seksuele, elkaar uit? Mijns inziens [= Malón] voldoet de algemene moraal, in het bijzonder de liberale versie ervan, om de betrekkingen *tussen volwassenen* te regelen, maar niet die tussen volwassenen en kinderen. Hier hebben we de deugden-ethiek nodig, die niet alleen op het gedrag en de beleving let, maar ook op de intenties. Het gaat er niet alleen om welk gedrag is toegestaan [= (1) de plichten-ethiek], maar ook om welk gedrag wenselijk en dus deugdzaam is [= (2) de deugden-ethiek].

Het eerste heeft al genoeg aan een *age of consent*, in het bijzonder bij puberale en adolescente meisjes; het tweede is nodig als richting, richtlijn, ideaal bij de opvoeding, ook nog in de puberteit en adolescentie, een visie op (volwassen) mens-zijn, niet alleen op gedrag. Het ontbreken hiervan is de onzichtbare, maar wel bestaande schade voor het kind en voor de ouders.

- - - - -

Mijn eerste korte reactie

In *The participating victim* heeft Malón met een open blik het onderzoek hierover bekeken en beschreven. In 2015 heeft hij de argumenten van de tegenstanders gewikt, gewogen en te zwak bevonden. De laatste zin van dat artikel is van belang: 'Hé, toch is zowat iedereen er intuïtief en collectief tegen: waarom dan?' In het bovenstaande artikel komt hij dan uit bij de moraal en de ethiek. In principe is dit de juiste wetenschappelijke houding: onderzoek alles. Toch oogt het ook als een omslag in zijn eigen denken.

Tot zover Malón. Ik heb hem flink de ruimte gegeven, hier min de inleiding zeven pagina's met leesbare letters voor zijn artikel van 19 pagina's kleine lettertjes. Omdat dit een mini-college is, is er nu nog geen ruimte voor het verweer van Tom O'Carroll hiertegen in maar liefst 38 pagina's kleine letters, de literatuurlijst hier

ook niet meegerekend. Wel wil ik hieronder zelf reageren, zo kort als mogelijk is, op hoofdpunten.

Pedofilie en pedoseksualiteit

Het gehele artikel gaat over *pedoseksualiteit*, maar spreekt slechts van *pedofilie*, twee toch beduidend verschillende verschijnselen. Zie het eerste college in deze reeks. Waar geschreven wordt “de *pedofiele* relatie” gaat het over de *pedoseksuele* relatie of het pedoseksuele *contact*.

Het pedofiele verlangen kan heel goed zonder seksualiteit; het kan verlangen naar goed contact, spel, zorg, hulp, strelen, knuffelen. Hier is niets mis mee. De behoedzaamheid, hierboven bepleit voor seks, waarmee akkoord, geldt evenzeer voor elke omgang met het kind.

Het kind als persoon

Wat mij het meest tegen mijn inborst stuit, is dat het kind hier niet *als persoon* gezien wordt. Dit strijkt tegen al mijn haren in als ouder, grootouder, orthopedagoog en als mens.

In mijn proefschrift omschrijf ik het begrip ‘persoon’ aldus:

“een herkenbare individuele en unieke eenheid van menselijke lichamelijke, waarden, willen, voelen en kennen, met alle rationele én irrationele kanten van dien, die zich door zijn eigen keuzes en handelingen een eigen biografie, dat is: een eigen verhaal over het eigen leven, schept.”

Gevolgd door de toelichting:

“Dit persoonsbegrip is niet absoluut bedoeld, maar gradueel, d.w.z.: men kan het persoon-zijn in deze en/of gene aspecten, nu wel, dán niet, in meerdere of mindere mate waarmaken [*...]. Dit persoonsbegrip is holistisch in die zin dat niet alleen de doorgaans als volwassen begrepen vormen van personaliteit (bv. rationaliteit) erin vervat zijn, maar ook de doorgaans als kinderlijk begrepen vormen van personaliteit (bv. gevoel en irrationaliteit). Zowel kinderen als volwassenen kunnen zich meer of minder als persoon opstellen.” (blz 31)

Een bladzijde daarvoor staat:

“Het is niet zo dat de mens altijd handelt en dat hij altijd als persoon optreedt. Essentieel voor het met de geboorte gekregen recht om als mens te worden aangesproken is niet het gedrag en zelfs niet het feitelijk handelen of persoon zijn, maar het *kunnen* handelen, het *kunnen* realiseren van personaliteit, het gekund hebben of zelfs de hoop dat het ooit een beetje zou kunnen.

Deze mensvisie reduceert het mensbeeld niet tot dat van de volwassen mens, van welk beeld de bejaarde nog maar een schaduw laat zien en tot welk beeld de kindertijd slechts een voorstadium is. Deze mensvisie is

holistisch in die zin dat zij kan gelden voor mensen van alle leeftijden. Ook datgene wat er bij jonge kinderen nog slechts in aanleg is, wat er bij demente bejaarden niet meer is of wat er bij ernstig gehandicapten misschien nooit zal zijn, dient in de benadering van hen als mens te worden betrokken. Het opnemen van het typisch kinderlijke in de mensvisie verrijkt deze aanzienlijk. Kinderlijke eigenschappen zijn niet strijdig met volwassenheid, hooguit met mythen omtrent volwassenheid.”

Kortom: het verschil tussen kind en volwassene is gradueel, niet essentieel.

- < https://www.human-being.nl/Bibliotheek/cc/h2_frm.htm >.

Cruciaal in het gehele proefschrift is dat de groepsleider *als persoon* (in ontwikkeling en met grenzen) contact legt met het kind *als persoon* (in ontwikkeling en met grenzen). Dit is ook wat elke ouder doet vanaf direct na de geboorte van hun kind. De orthopedagoog, die het kind krijgt aangereikt als probleemgeval, als een bundeltje ongewenst gedrag, benadert dit kind vanaf het eerste contact *als persoon*.

Hoe jong, zwakbegaafd, lastig, gehandicapt of zelfs crimineel het kind moge zijn: het is een persoon en dient als persoon benaderd te worden. Belangrijke aanvulling: juist met *de schaduwkant* van het kind dient contact gelegd te worden, door de groepsleider die de grenzen van het kind accepteert *en* ook zijn eigen grenzen aangeeft.

Uit het onderzoek van mijn proefschrift blijkt dat juist die groepsleiders die, zelf als persoon handelend, ook het kind als persoon benaderen, het beste contact leggen en dus de meeste conflicten kunnen oplossen. Als het hele team dit doet, scheppen zij zo een goed, therapeutisch groepsklimaat.

Ouders die ‘het vak van ouder zijn’ nog moeten ontdekken en leren, zijn van meet af aan al ouders. Een leraar die in zijn eerste lessen zijn vakkunde nog moet ontwikkelen, is van meet af aan leraar en wordt als zodanig aangesproken.

Malón reduceert het begrip *persoon* tot de *volwassen* persoon.

Deze persoon heeft wel erg mooie seks, als hele persoon met een andere hele persoon, met wie hij/zij een langdurige relatie aangaat. Malón reduceert het begrip *seks* tot *volmaakte seks*. De realiteit laat ons wel iets anders zien.

Erotiek

‘Erotiek’ wordt gebruikt in twee betekenissen: (1) als synoniem voor ‘seks’ en (2) voor wat er zoal aan aangenaams kan gebeuren rond seks. Ik gebruik het woord in de tweede betekenis.

In mijn lezing/artikel:

- Gieles, F.E.J., Voorzichtige verkenningen van de grens tussen gewenste en ongewenste intimiteit, Lezing, Vlaamse Vereniging van Orthopedagogen,

Gent, 24 november 1995; in: tOKK, Tijdschrift voor Orthopedagogiek, Kinderpsychiatrie en Klinische Kinderpsychologie, Leuven, 22-3, september 1997, pp 129 – 132

- < https://www.human-being.nl/Bibliotheek/voorzichtige_verkenningen.htm >

maak ik onderscheid tussen ‘Erotiek A’ en ‘Erotiek B’:

“Onder erotisch contact hebben versta ik het hebben van lichamelijke omgang die als plezierig wordt ervaren of bedoeld,

- in geval van A: zonder dat seksuele opwinding wordt nagestreefd of gestimuleerd,
- in geval van B: met de bedoeling tot seksueel contact te komen.”

Inderdaad: het is, naast het gedrag, vooral de intentie die telt.

In het schema vlak boven deze tekst is er een grens getekend tussen erotiek A en erotiek B: daar ligt des groepsleiders grens: ga erotiek A vooral wel aan, ga erotiek B vooral niet aan. In het artikel van Malón staat ‘erotiek’ gelijk aan ‘seks’, gevolgd door ‘begin hier niet aan’.

Het leven kent ook erotiek zonder seks. Geniet hier maar rustig van, ook met een kind.

Een bekende spreuk (uit de NVSH/JORis-kringen) luidt:

“Geen volwassen seks met een kind, wel kinderlijke seks met een volwassene.”

Die ‘seks’ relatieveer ik dan wel flink: als er inderdaad 4% kans op schade is, dan neem ik dit risico maar niet. Ik wil dit niet en verlang er niet naar, zoals we nu van zo velen horen. Beheers het *pedoseksuele* verlangen liever maximaal behoedzaam. Erotiek A biedt mijns inziens voldoende ruimte voor beiden. Misgun het kind deze warmte en intimiteit niet uit misplaatste preutsheid of angst; het kind heeft dit nodig [*]

- [*] Zie mijn veel gelezen artikel: ‘Warmte en intimiteit, kan dat wel?’ (1983, herdrukt in 1987) op < <https://www.human-being.nl/Bibliotheek/warmte.htm> >. In dit artikel zie je de kinderen *als persoon* benaderd door de groepsleider *als persoon*, warm en soms intiem – en hoe dit afloopt.

Het kind staat niet in de kou en de volwassene mag het contact ook best plezierig vinden en er zelfs naar verlangen: het kind-minnende verlangen, in het Grieks: het *pedofiele* verlangen, het mag er zijn.

Het huiswerk ...

... is vanzelfsprekend dit: denk zelf eens een flinke poos na over wat Malón hier geciteerd en geschreven heeft en vorm hierover uw eigen gedachten, moraal, ethiek.